

Pressmeddelande (onsdagen den 29 november 2006)

Deltar Stockholms barn och ungdomar i föreningslivet?

I Sverige har barns och ungdomars fritidsvanor varit föremål för studier sedan början av 1940-talet. Den föreningslösa ungdomens förehavanden var ett för tiden hett debattämne. Från inflytelserika yrkesgrupper i samhället (präster, läkare, lärare, redaktörer, socialarbetare och politiker) framfördes en oro över att ungdomar drev omkring i storstaden utan tillsyn. Utan brist på vettiga fritidssysslor kunde de unga lätt hamna i klorna på den demoraliserade och kommersiella nöjesindustrin menade debattörerna. För att komma till rätta med problemet föreslogs i en serie statliga utredningar under 1930- och 1940-talet ett utökat samhällsstöd till föreningslivet.

1929 bildades idrottsstyrelsen i Stockholm. Den tillkom för att möta den växande idrottsrörelsens krav och behov av långsiktig planering. Redan från början betonades idrotten som en folkhälsofråga där satsningen på ungdomar skulle prioriteras. Man beslutade även att fastställa en generalplan för utbyggnad av nya idrottsanläggningar.

1954 beslöt riksdagen om generella statsbidrag till ungdomsorganisationerna. Föreningslivet skulle med hjälp av stimulansbidrag ordna värdefull och målinriktad fritidsverksamhet för de föreningslösa.

Under perioden från 1960 till slutet av 1900-talet har barn- och ungdomsorganisationerna vuxit till en etablerad institution i samhället. I takt med detta har också intresset vuxit för att studera hur denna institution utvecklas, vilka värden den levererar samt vilka som omfattas av respektive står utanför dess verksamhet.

Syftet med Stockholms stads stöd till barn- och ungdomsverksamhet är att det genom en bred föreningsverksamhet ska ges möjlighet till en omfattande och stimulerande fritid. Föreningsstödet ska riktas så att stadens integrationsarbete fortsätter att utvecklas och att flickor och pojkar får del av stödet i så lika omfattning som möjligt. Stockholms stad arbetar i enlighet med FN:s barnkonvention. En förutsättning för att stöd ska ges är att verksamheten inte strider mot intentionerna i barnkonventionen. Barn och ungdomar ska i föreningsarbetet ges möjlighet att både delta och påverka för att därmed få träning i de demokratiska arbetsformerna.

Frågan är om stadens barn och ungdomar i dag deltar i föreningslivet och om de har förtroendeuppdrag. Frågan är också om föreningslivet når flickorna och de barn som t ex är födda utomlands.

Den här rapporten, av sociologen Åsa Claeson Nordin, utgör en redovisning av föreningsfrågan i studien Ung livsstil. Studien är genomförd i Stockholms stad och omfattar elever i mellan- och högstadiet samt gymnasiet. Såväl privata som kommunala skolor ingår i studien som totalt besvarats av 8695 elever. Bortfallet är totalt ca 20 procent men varierar mellan stadierna, lägst i mellanstadiet och högst i gymnasiet.

En stor andel barn och ungdomar är föreningsmedlemmar. I störst utsträckning är mellanstadiet barnen organiserade. **Två tredjedelar av mellanstadiet barnen är medlemmar i förening. I högstadiet och i gymnasiet är 52 respektive 46 procent föreningsmedlemmar.** En majoritet av gymnasisterna är alltså inte med i förening. Medlemskap i idrottsförening är

dominerande i alla tre stadier. Andelen medlemmar i idrottsförening är 65 procent i mellanstadiet, 47 procent i högstadiet och 36 procent i gymnasiet.

Fler pojkar än flickor är föreningsmedlemmar i alla tre stadierna. Detta kan kopplas till att pojkar oftare är med i idrottsförening. Flickor är däremot något oftare medlem i annan förening. I gymnasiet är t ex 41 procent av pojkarna och 31 procent av flickorna med i idrottsförening. Motsvarande andelar i annan förening är 14 respektive 16 procent.

Barn och ungdomar i de högre socio-ekonomiska grupperna är med i en förening i betydligt större utsträckning än barn och ungdomar i de lägre socio-ekonomiska grupperna. Andelen medlemmar i förening sjunker till och med kontinuerligt från den högsta till den lägsta socio-ekonomiska gruppen i alla tre stadierna. Det gäller framförallt för medlemskap i idrottsförening. I gymnasiet är endast 4 procent av flickorna från den lägsta socio-ekonomiska gruppen medlemmar i idrottsförening mot 62 procent av pojkarna i den högsta socio-ekonomiska gruppen.

Ungdomar som är födda i Sverige med svenska föräldrar (grupp 1) är med i förening totalt och i en idrottsförening i högre grad än de tre invandrarkategorierna när kontroll ej skett för social bakgrund. Andelen medlemmar sjunker kontinuerligt från svenskar (grupp 1) till första generationens invandrare (grupp 4) i alla tre stadierna. Minst med är alltså första generationens invandrare. **Vid kontroll för social bakgrund försvagas eller försvinner sambanden bland pojkar. Bland flickor är dock invandrarflickor signifikant mindre med både i föreningslivet totalt och i en idrottsförening än svenska flickor även efter kontroll för social bakgrund.**

I rapporten visas att få ungdomar i högstadiet och i gymnasiet har föreningsuppdrag. Det vanligaste uppdraget bland gymnasieungdomarna är att vara ledare (4%).

I rapporten redovisas även andelen medlemmar i 16 olika föreningstyper. Endast en fjärdedel av de redovisade föreningarna har mer än 1 procent av de unga som föreningsmedlemmar. I topp ligger idrottsförening. Omkring vart tjugonde barn i mellanstadiet är medlem i annan förening kulturell, scouterna och frikyrkan. I högstadiet samt i gymnasiet är frikyrkan den enskilda organisation som har flest medlemmar vid sidan av idrotten. 7 procent av gymnasisterna är medlemmar i frikyrkan mot t ex 2 procent i de politiska ungdomsförbunden. Flickorna är överrepresenterade bland frikyrkans medlemmar.

Traditionella föreningar såsom nykterhetsförening och annan förening idé, t ex fredsrörelsen, Unga örnar och Vi unga har inga eller få medlemmar bland både pojkar och flickor i alla tre stadierna.

Du träffar rapportförfattaren Åsa Claeson Nordin på telefonnummer 073/639 17 73. Rapporten finns att hämta på idrottsförvaltningen (Fleminggatan 4) eller på idrottsförvaltningens hemsida (www.stockholm.se/idrott/forskning) klicka på senaste nytt.

Med vänliga hälsningar från
Ulf Blomdahl
Forskningsledare
Idrotts- och kulturförvaltningen. Stockholms stad
Tel 076/ 1228476